

Lojze
Krakar

cankarju

1. krog oken misli letajo kot vrani
jaz sredi njih z raketo v srcu spešim
na jug da se te tuje zime rešim
a snežni metež kot da mi to brani

vlak z njim bori se jaz borim se z vlakom
a vlak je tuj in v boju proti meni
še plešasti grmiči z njim so eno
jaz ždim v zaklonu kot nekoč in čakam

strategi staknejo glavé s kom staknem
naj svojo jaz pred tole bitko z mrakom
ki mitraljira vlak iz vseh koticéev

podoben sem odhajajočim ptičem
ki se boré z jesensko mrzlim zrakom
v vsakem je led pa tudi ogenj v vsakem

2. iz mitraljezov mraka kot dumdumke
pršijo zvezde dušo ti razčesne
iz vojne veš kako v meso to tresne
in lajež psov poznaš kot nožev sunke

poznam še iz ondánšnjih strojnic misel
 ki grize me že leta dolgo komu
 olajšal si srce pomagal v domu
 ko si nekje med tlom in nebom visel

med nebom in zemljó visél sem v blatu
 te vražje zemlje s psom so me psovali
 in me kot sadež do koščic omleli

zdaj kakor lastavico ki se seli
 čez božič v toplo nesejo me vali
 snega in vetra k mojemu kornatu

3. s kornata nekega lahko bila je
 to tudi hinjska vas bijelo polje
 odšel sem grenko juhuhajske volje
 pod belo srajco v srcu črn kot saje

vlak je odpihal strumno kot v parado
 in se ustavil šepast nekajkrat
 kot hotel stari vedež bi me izgnati
 s svojimi bati in vsem svojim smradom

jaz sem na kovček nagnjen stiskal karto
 in pasoš med dlanmi ki so čakale
 da vanje usuje se zlato na tujem

v kupeju je kot trknjen plul bi z barko
 nekdo na glas razlagal neke šale
 pozabil je kako jaz sebe kljujem

4. kljuval sem se misleč na vas domačo
 opit od žganja in upanja na srečo
 mendà ne bo pijanka opoteča
 še tam za mano letala z gorjačo

tam vsaj ne bo poginila mi krava
 če udre nebo se bom že kje v baraki
 ni vrag če niso tam kje tudi taki
 ki se usmilijo psa ko crkava

mendà ne bo za tiste moje kamne
 še tam iz mene davkar vlekkel čreva
 pa še prikupim kaj če bog nakloni

kaj pa če se medtem mi žena zgoni
 pa tudi zame ostane kakšna reva
 da se ta dinarska mi kri ne vname

5. nekoč v paradnem maršu so jih gnali
 v kacet skoz glavni vhod vtaknili v cebre
 čez mesec dva zglodali jih do reber
 in jih v komando himelfart* poslali

zdaj prav tako počnò le da z letali
 prihajamo in roko nam podajo
 in da potem nas s taksiji peljajo
 v barako osamljeno kot križ na skali

kdor s tega križa strgati se skuša
 in splavati na breg mu počí duša
 še prej ko k prvi cipi bo priplaval

če pa se reši komaj bo pritaval
 do prve krčme in še tam sedeti
 smel le z zamorci in prav tiho kleti

* Tako so rekli transportom v smrt.

6. v skeletu vélikega dinozavra
 ki obložijo ga z betonskim mesom
 premišljal sem med vrtoglavim plesom
 o naši kravi in o klanju pavra

vsaka stopnica njih marmorne banke
 mi manjša prvega slast po denarju
 kot oče služil kauntka* je carju
 tako jaz krmim tu eses ostanke

prišla je noč pod lučjo žarometov
 sem lačen kot doma prišel bi iz hoste
 mislil na hlebček tak kot prsi žene

kaj morem si sèm pač prišel sem s kmetov
prišel sem kot tu govorijo v goste
peljali so me v menzo na korenje

* K. u. K = Kaiser und König, cesar in kralj v stari Avstriji

7. danes sem srečal samo čudo šefa
mi rekel je da priden sem povrtal
malo po meni nekaj si podčrtal
in vtaknil me nazaj v predale sefa

si razumela pišem ji brez dela
ne bom ostal še hodil kot profesor
po mestu belih rok in od ničesar
bil sit čez grlo si me razumela

podrli bomo star svinjak tu zbrihtal
sem se kako se dela iz betona
ležišče za človeka ali svinje

ne nisem kakor ti si misliš ihta
napiši mi naposled že madona
živiš še je še naše morje sinje

8. že upognjen sem od upogibanja
kot vi zravnani ste od merjenja
empejev* v čela in od širjenja
kulture vaše to je streljanja

moj dobri ded od nje trohni v gomili
medtem ko vnuki se gremo golobe
v podstrešnih luknjah tu in v nas se gobe
pozabe vžirajo kot v panje gnile

čas dela svoje ali smrt ostane
za zmeraj smrt če vate sikne krogla
pusti za sabo ti vsaj brazgotino

vsi polni smo teh brazgotin ne mine
boleti nas od njih trpljenje joba
za večne čase v bibliji ostane

* MP = brzostrelka

9. in pismo končno je prišlo mi piše
da vse je razumela in dobila
zdaj najprej da bo dobro hlev pokrila
kdaj piše pa prišli bomo do hiše

do hiše tu ne prideš še v stranišče
termitski veletok ti ne dovoli
tu nismo na sestanku ali v šoli
tu likamo veliko sivo kišto

se bo moj sin vsaj toliko izučil
kot tale pes ki me tako je zmučil
da ondan pal sem pod asfaltov valje

a ker prav nisem pal (umrl) plačal
kot črv sem njemu ki me vkup je stlačil
da zdaj lahko spet likam kišto dalje

10. kaj nama márion pomaga tale
podstrešna čumnata in ta ljubezen
ko ti po meni jaz po tebi lezem
čez tvoj prepad in moje gole skale

rodila boš otroka ki bo tonil
in tonil dolgo sred uradnih spisov
dokler nekdo na nek bo spis napisal
nihtdojč* in izven svetega zakona

saj kaj bi v tej deželi tu z otroki
to je dežela za mercedesbence
za pse za škripce tanke in vijake

za šarlatane raznih branž in stroke
in za kacete** in jetniške sence
za pirski trebuh in maršmarš vojake

* Ni Nemeec.

** Koncentracijska taborišča.

11. pozdravil sem ga zdravo začrnelo
mi je odvrnil naj živi lespanja*
ob nemškem žganju potopljena v sanje
zagledala sva se vsak v svojo belo

pogorje nad gladino morsko uzrla
sva vsak svoj trop ovac nerazumljivo
premlela vso politiko ušivo
in se zaklela vkup bova umrla

fernando pošlji pismo dol v malago**
da tu si srečal se z rdečim vragom
ki je pritrdil naj živi lespanja

jaz pa domov bom pisal še živijo
ljudje ki jih je z doma izgnal kaudiljo***
bog ve zakaj vkup pijemo tu žganje

* Španija

** Mesto v južni Španiji

*** Franco

12. opiti se na smrt do onemitve
vsi pridigarji o alkoholizmu
naj dajo kdaj glavó pod tole čižmo
in sami občutijo na grlu britev

naj vtakne tisti bik ki rad zabada
rogove v naše grehe rog kdaj v tale
kompjutor ki računa intervale
med tem kar vate gre in s tebe pade

ne žena vsaki marki košček manjka
ji manjka dan ji leto desetletje
ki se zgubilo je kot v pesku voda

ji včasih manjka klin ji manjka zanka
da nanjo obesil bi vse to početje
in orel s kremplji ni simbol svobode

13. svobodni sivi zmravljeni kornati
kot hlebec bi zdrobil na mizo sinjo
kot kamni vsevzdolž posejani v hinjah
kot bijelo polje na njem hrib zobati

črni se mi od kamnov sveta mati
črni se mi od srajc rjavih črnih
čepele so po strehah kamnih grmih
zdaj tu jim moram čast izkazovati

zalotim včasih tukaj se v tramvaju
da temu buldogu bi stisnil grlo
in vzrôjil krucifiks si drl tam naše

a kaj ko pal bi v roke policaju
in v ječi bi za večno mi umrl
še up da bog kdaj v srdu meč opaše

14. črni se sveti petek ob enajstih
nas s križa snamejo potem na pivo
doma gredo ta čas še orat njivo
in križ storé na čelo ob dvanajstih

ob treh se tudi tukaj na kalvarji
se pravi v krčmah ali po peronih
žrtvuje kdo od naših ali onih
z nožem v trebuhu tak da bog nas varji

jutro vstajenja nam je polnoč spanja
glava je trda in iz rane sika
sovraštvo kdo od nas še sploh ve komu

potem nekdo nas s pogradov preganja
res ta nedelja bi bila velika
če bi kapljalo z mastne ovce v domu

15. krmilo se zlomilo je možgane
vihar zanaša kot zblaznelo barko
domov pa spet od doma po to marko
ki manj je vredna kot krvi me stane

pristati se ne da najbrž bom butnil
 prej ob starósti čer in strl vesla
 hudičeva me ladja je zanesla
 v pekel betonski kjer sem mamon slutil

me od otrok zanesla je med cipe
 podzemlje in bankirje kjer kot večča
 obletam blišč in si sežigam krila

med mrke hiše in še mrčje tipe
 zašel sem ah zašel v stozobe klešče
 kdaj koga še tujina je ljubila

16. boga spoštuj se varuj policije
 v urad za delo hôdi kot v svetišče
 glej da kot kelih čisto bo stranišče
 poljubi vsak dan roko gospodinje

ji božaj pudeljne kot svoje vnuke
 ôgni napisa se vhod prepovedan
 pri mizi bodi kakor škof obreden
 ne gazi trav obritih kot rekruti

smehlaj se pa če nosiš glavo v cajni
 ne reci kakšne kdaj proti kolajni
 dobljeni v aušvicu* in drugih švicah

iz črev krohoči se ob kislih vicah
 daj šefu kakšno slivovko v darilo
 pa se ti tukaj dobro bo godilo

* Auschwitz je bil najstrašnejše nacistično koncentracijsko taborišče v drugi svetovni vojni.

17. bolest bolesti moje očetnjave
 je veletok besed je šumni potok
 ničévih klepetanj ki na moj otok
 do zdaj ni speljal niti še svečave

v baraki tu znesenim vkup od vetra
 gori vsaj luč da vržemo si karte
 a karte so kot gad naenkrat vate
 še nekaj vpiči in suneš nož med jetra

na steno križ razpeli smo a s križa
 nihče ne zna razbrati kdaj na cesto
 nas vrgel bo kristjan ki z nami vlada

zdaj kopljemo mu z vzhoda do zapada
 termitski rov pod milijonskim mestom
 a kaj bo ko se temu kraj približa

18. spet so vsi tu ustaši kakor naši
 pogovor plete se okrog države
 vanjo omakajo roké krvave
 strašilo so ki samo sebe plaši

ta neki on ki ga bogznáj plačuje
 širokoust oznanja osvoboditev
 popoldne je še maša in molitev
 verjemi bog ta mi je tukaj tuja

in mi povej je tudi hansu kruppu*
 dolžnost da s svitom glava mu ovita
 v nedeljo z nami očenaš blebeče

njegov mi vótan** žrebcu kakor klešče
 izdril še iskri vrisk je in kopita
 zdaj skópljen sem ležim na gnoja kupu

* Krupp je eden od stebrov nemškega kapitala

** Germanski bog

19. saj kaj je žrebec brez kopita krava
 vrisk spremeni se v mukanje plašljivost
 te stisne stisne misel na minljivost
 na koncu si le še žival dremava

res v pivu njihovem bila je slaja
in krma s kislim zeljem in svinjino
bila je sladka s sladkim črnim vinom
nazdravljali so nam prvega maja

a vendar meni je seno dišalo
v nadstropje štirinajsto kadar smel sem
pogoltniti požirek zraka z zemlje

kako je od tega ostalo malo
vlak nekam gre jaz tožen in vesel sem
od tega kar mi nosi in kar jemlje

20. vem spet bo šlo naprej po božji volji
iz njiv izdiral kamne bom iz sebe
pa grebel trnje dokler ne izgrebem
na koncu groba lastnega med polji

in sin moj bo krvav od hoje v šolo
zajahal isti šepast vlak in sapo
zajel kot jaz ga sunil odprl mapo
dolin zlata in jezdil v mesto gólo*

zvezd pa je tu kot muh za vsakim brinjem
naj strela ga kdor ene ne ujame
nad bijelim poljem poka vime belo

za pet je vpreg močno kornatsko vino
in tako dolgo kruh bo tudi kamen
dokler kje v hinjah ajda bo cvetela

* Izmišljeno ime